

Sygn. akt **V Ca 2144/20**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 lipca 2022 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia del. Dorota Walczyk
Protokolant:	sekr. sądowy Jakub Ośka

po rozpoznaniu w dniu 8 lipca 2022 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa J. F. i M. F.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie

z dnia 5 października 2020 r., sygn. akt VI C 951/19

1. oddala apelację;
2. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz J. F. i M. F. kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w instancji odwoławczej.

Sygn. akt V C 2144/20

UZASADNIENIE

Dnia 27 kwietnia 2018 r. powodowie J. F. i M. F., reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego wnieśli do Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy pozew przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W., domagając się zasądzenia od pozwanego solidarnie na ich rzecz kwoty 58.711,29 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Jednocześnie powodowie wnieśli o zasądzenie na ich rzecz od pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy, podniósł zarzut niewłaściwości miejscowej Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy do rozpoznania sprawy i wniósł o przekazanie sprawy tutejszemu Sądowi jako miejscowo właściwemu. Wdając się w spór, pozwany zakwestionował roszczenie powodów i wniósł o oddalenie powództwa w całości jako bezpodstawnego i nieudowodnionego co do zasady i co do wysokości. Zgłoszony został zarzut przedawnienia roszczenia powodów. Pozwany wniósł także o zasądzenie na jego rzecz od powodów kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Postanowieniem z dnia 03 kwietnia 2019 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy stwierdził swą niewłaściwość miejscową i sprawę przekazał tutejszemu Sądowi do rozpoznania (postanowienie, k. 191).

Wyrokiem z dnia 5 października 2020 r. Sąd Rejonowy:

I. zasądził od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. solidarnie na rzecz powodów J. F. i M. F. kwotę 58.711,29 zł (pięćdziesiąt osiem tysięcy siedemset jednaście złotych dwadzieścia dziewięć groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 27 kwietnia 2018 r. do dnia zapłaty;

II. zasądził od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powodów J. F. i M. F. kwotę 8.400,00 zł (osiem tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. nakazał pobrać od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie kwotę 1.488,80 zł (jeden tysiąc czterysta osiemdziesiąt osiem złotych osiemdziesiąt groszy) tytułem wydatków wyłożonych tymczasowo ze Skarbu Państwa na wynagrodzenie biegłego.

Sąd oparł rozstrzygnięcie na ustaleniach:

Dnia 16 kwietnia 2008 r. M. F. zawarł z (...) Bank Spółką Akcyjną z siedzibą w W. Umowę numer (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF (dalej: Umowa). Jako cel kredytu wskazano budownictwo mieszkaniowe z przeznaczeniem środków kredytu na finansowanie przedpłat na poczet budowy i nabycia od inwestora zastępczego lokalu mieszkalnego oznaczonego nr (...), położonego w T. przy ul. (...) wraz z miejscami postojowymi nr(...) (kwota: 292.672,00 zł) oraz refinansowanie poniesionych nakładów (kwota: 5.08,00 zł) (§ 1 ust. 1 i 1A Umowy). Kwotę kredytu ustalono na 297.680,00 zł (§ 1 ust. 2 Umowy). Walutą waloryzacji kredytu był CHF (§ 1 ust. 3 Umowy). Kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na koniec dnia 21 marca 2008 roku według kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku S.A. wynosiła 134.204,95 CHF. Kwota ta miała charakter informacyjny i nie stanowiła zobowiązania Banku. Wartość kredytu wyrażona w walucie obcej w dniu uruchomienia kredytu mogła być różna od wskazanej powyżej (§ 1 ust. 3A Umowy). Okres kredytowania uzgodniono na 360 miesięcy tj. od dnia 16 kwietnia 2008 roku do dnia 10 kwietnia 2038 roku (§ 1 ust. 4 Umowy). Wybrany wariant spłaty kredytu to równe raty kapitałowo-odsetkowe (§ 1 ust. 5 Umowy). Termin spłaty kredytu ustalono na 10 dzień każdego miesiąca (§ 1 ust. 6 Umowy). Prowizja za udzielenie kredytu wynosiła 0,00 % kwoty kredytu tj. 0,00 zł (§ 1 ust. 7 Umowy). Kredyt oprocentowany był według zmiennej stopy procentowej, która w dniu wydania decyzji kredytowej ustalona została w wysokości 3,79 %, marża (...) 1,00 % (§10 ust. 1 Umowy). Wysokość zmiennej stopy procentowej w dniu wydania Decyzji kredytowej ustalona została jako stawka bazowa LIBOR 3M z dnia 28 lutego 2008 r., powiększona o stałą w całym okresie kredytowania marżę (...) w wysokości 1,50 % (§10 ust.2 Umowy). Kredytobiorca zobowiązał się do spłaty kapitału wraz z odsetkami miesięcznie w ratach kapitałowo-odsetkowych określonych w § 1 ust. 5, w terminach i kwotach zawartych w Harmonogramie spłat (§11 ust. 1 Umowy). Raty kapitałowo - odsetkowe oraz raty odsetkowe spłacane były w złotych po uprzednim ich przeliczeniu według kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A., obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50 (§ 11 ust. 5 Umowy).

Kredyt hipoteczny waloryzowany udzielany był w złotych polskich, przy jednoczesnym przeliczeniu na wybraną przez kredytobiorcę walutę obcą (§ 1 ust. 4 Regulaminu). Wysokość każdej raty odsetkowej lub kapitałowo-odsetkowej kredytu hipotecznego waloryzowanego kursem waluty obcej określana była w tej walucie, natomiast jej spłata dokonywana była w złotych po uprzednim jej przeliczeniu według kursu sprzedaży danej waluty obcej, określonej w tabeli kursowej (...) Banku S.A. na dzień spłaty (§ 24 ust 2 Regulaminu). Wysokość rat odsetkowych i kapitałowo-odsetkowych kredytu hipotecznego waloryzowanego wyrażona w złotych, ulegała comiesięcznej modyfikacji w zależności od kursu sprzedaży waluty obcej, według tabeli (...) Banku S.A. na dzień spłaty (§ 24 ust. 3 Regulaminu) (Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...) hipotecznych, k. 119-128).

Dnia 20 marca 2018 r. M. F. i J. F. skierowali do (...) S.A. z siedzibą w W. pismo, w którym zakwestionowali zawarte w umowie kredytu hipotecznego nr (...) zapisy dotyczące waloryzacji kredytu do CHF. Podniesiono, że są to postanowienia niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ k.c. W związku z tym M. F. i J. F. wezwali (...) S.A. z siedzibą w W. do zwrotu na ich rzecz kwoty 58.711,29 zł, pobranej tytułem nadpłaconych rat kapitałowo-odsetkowych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia płatności poszczególnej raty do dnia zapłaty - w terminie do dnia 31 marca 2018 r., na wskazany w wezwaniu rachunek bankowy.

Łączna kwota faktycznie pobranych w PLN przez pozwanego rat kapitałowych, rat odsetkowych i rat kapitałowo-odsetkowych w okresie od dnia 18 kwietnia 2008 r. do dnia 10 sierpnia 2013 r. spłacanych w złotych polskich po uprzednim ich przeliczeniu według kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A., obowiązującego na dzień spłaty z godz. 14:50, a od dnia 10 września 2013 r. do dnia 10 kwietnia 2018 r. po uprzednim ich przeliczeniu według kursu sprzedaży CHF publikowanego w Tabeli C kursów kupna i sprzedaży walut przez NBP w dniu spłaty raty przy założeniach, że: kwota kredytu została wypłacona zgodnie z umową w IV transzach w kwotach i datach wskazanych w § 5 ust. 1 i 2 Umowy; obniżenie oprocentowania kredytu o 1 p.p. nastąpiło od dnia 10 listopada 2010 r. w związku z przedstawieniem odpisu z prawomocnie wpisaną hipoteką na rzecz (...); na mocy Aneksu zawartego w dniu 05 września 2013 r. strona powodowa od dnia 10 września 2013 r. raty kapitałowo-odsetkowe spłacała w walucie kredytu; strona powodowa w okresie od dnia 18 kwietnia 2018 r. do dnia 10 kwietnia 2018 r. nie dokonywała wcześniejszych spłat części kwoty kapitału i odsetek i w tym okresie raty kapitałowo-odsetkowe uiszczala na rzecz (...) w dniach wynikających z zapisów umowy - **wyniosła 193.286,88 PLN.**

Łączna kwota hipotecznych rat kapitałowo-odsetkowych bazujących na stopie referencyjnej LIBOR 3M, zgodnie z postanowieniem Sądu z dnia 3 lipca 2019 r. oraz przy założeniach, że: kwota kredytu to 297.680,00 zł, waluta kredytu to CHF, okres kredytowania to 360 miesięcy (od dnia 16 kwietnia 2008 r. do dnia 10 kwietnia 2038 r.), wariant spłaty kredytu to równe raty kapitałowo-odsetkowe, termin spłaty kredytu to 10. dzień każdego miesiąca, przy zmiennej stopie oprocentowania LIBOR + marża (...) 1,00% (1% w okresie przejściowym), w okresie od 10 kwietnia 2008 r. do 10 kwietnia 2018 r. - **wyniosłaby 117.896,13 PLN.**

Różnica między łączną wysokością rat kredytu (kapitału i odsetek) uiszczonych przez powodów na podstawie umowy kredytu z uwzględnieniem waloryzacji kwoty kredytu i przeliczeń opisanych w szczególności w § 7 ust. 1 i § 11 ust. 5 umowy w okresie od dnia 18 kwietnia 2008 r. do dnia 10 kwietnia 2018 r., a łączną wysokością rat kredytu (kapitału i odsetek), które powodowie uściliby przy założeniach opisanych w pkt a) postanowienia Sądu z dnia 03 lipca 2019 r. w okresie od 18 kwietnia 2008 r. do 10 kwietnia 2018 r. przy założeniach, że: kwota kredytu została wypłacona zgodnie z umową w IV transzach w kwotach i datach wskazanych w § 5 ust. 1 i 2 Umowy; obniżenie oprocentowania kredytu o 1 p.p. nastąpiło od dnia 10.11.2010 r. w związku z przedstawieniem odpisu z prawomocnie wpisaną hipoteką na rzecz (...); na mocy Aneksu zawartego w dniu 05 września 2013 r. strona powodowa od dnia 10 września 2013 r. raty kapitałowo-odsetkowe spłacała w walucie kredytu; strona powodowa w okresie od dnia 18 kwietnia 2018 r. do dnia 10 kwietnia 2018 r. nie dokonywała wcześniejszych spłat części kwoty kapitału i odsetek i w tym okresie raty kapitałowo-odsetkowe uiszczala na rzecz (...) w dniach wynikających z zapisów umowy - **wyniosłaby 75.390,75 PLN.**

Łączna kwota faktycznie pobranych w PLN przez pozwanego rat kapitałowych, rat odsetkowych i rat kapitałowo-odsetkowych w okresie od 18 kwietnia 2008 r. do 10 sierpnia 2011 r. spłacanych w złotych polskich po uprzednim ich przeliczeniu według kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godz. 14:50, przy założeniach, że: kwota kredytu została wypłacona zgodnie z umową w IV transzach w kwotach i datach wskazanych w § 5 ust. 1 i 2 Umowy; obniżenie oprocentowania kredytu o 1 p.p. nastąpiło od dnia 10.11.2010 r. w związku z przedstawieniem odpisu z prawomocnie wpisaną hipoteką na rzecz (...); na mocy Aneksu zawartego w dniu 05 września 2013 r. strona powodowa od dnia 10 września 2013 r. raty kapitałowo-odsetkowe spłacała w walucie kredytu; strona powodowa w okresie od dnia 18 kwietnia 2018 r. do dnia 10 kwietnia 2018 r. nie dokonywała wcześniejszych spłat części kwoty kapitału i odsetek i w tym okresie raty kapitałowo-odsetkowe uiszczala na rzecz (...) w dniach wynikających z zapisów umowy - wyniosła 58.808,26 PLN.

Powództwo w ocenie Sądu zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Powodowie opierali swoje żądanie na twierdzeniu, że postanowienia umowy kredytu dotyczące waloryzacji kredytu i rat kredytu kursem waluty CHF stanowią niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ k.c., które jako bezskuteczne nie wiążą ich jako konsumentów i powinny zostać z umowy wyeliminowane.

Sąd podzielił argumentację powodów o abuzywności postanowień dotyczących waloryzacji kredytu oraz rat kapitałowo-odsetkowych.

Sąd uznał, że zostały spełnione przesłanki, o jakich mowa w przepisie art. 385¹ § 1 k.c. do uznania postanowień przewidujących indeksację kredytu za postanowienia niedozwolone: §1 ust. 3A, §7, §1 lust. 5. Wprowadzając do treści umowy kredytowej postanowienia o wskazanej treści, bank przyznał sobie prawo do jednostronnego regulowania wysokości rat kredytu waloryzowanego kursem CHF poprzez wyznaczanie w tabelach kursowych kursu kupna waluty szwajcarskiej oraz wartości spreadu walutowego (rozumianego jako różnica pomiędzy kursem sprzedaży a kursem zakupu waluty obcej). O abuzywności kwestionowanego w pozwie postanowienia decyduje fakt, że uprawnienie pozwanego do określania wysokości kursu kupna CHF nie doznaje żadnych formalnie uregulowanych ograniczeń. Wzorzec umowy o kredyt hipoteczny nie precyzuje bowiem sposobu ustalania kursu wymiany walut wskazanego w tabeli kursów banku. W szczególności postanowienia przedmiotowej umowy nie przewidują wymogu, aby wysokość kursu ustalanego przez bank pozostawała w określonej relacji do aktualnego kursu CHF ukształtowanego przez rynek walutowy lub na przykład kursu średniego publikowanego przez Narodowy Bank Polski. Oznacza to, że bankowi pozostawiona została pełna dowolność w zakresie wyboru kryteriów ustalania kursu CHF w swoich tabelach kursowych, a przez to kształtowania wysokości zobowiązań klientów, których kredyty waloryzowane są kursem CHF. Dobre obyczaje wymagają, aby kryteria ustalania spreadu przez banki w każdym wypadku były jasno sprecyzowane w umowie z klientem. W analizowanym wzorcu umownym nie określono sposobu ustalania kursu kupna CHF, zaś, sam fakt, że doprecyzowany został moment według którego jest uwzględniany kurs nie stanowi wystarczającego zabezpieczenia interesów klientów banku.

Dobre obyczaje nakazują, aby ponoszone przez konsumenta koszty związane z zawarciem umowy, o ile nie wynikają z czynników obiektywnych, były możliwe do przewidzenia. Brak określenia w umowie sposobu ustalania kursów walutowych na potrzeby przeliczenia salda zadłużenia na walutę obcą oraz przeliczenia na złote kwoty wymaganej do spłat kredytu w rażący sposób narusza interesy konsumenta.

W konsekwencji należało w ocenie Sądu uznać, że analizowana klauzula umowna (w powiązaniu z postanowieniami Regulaminu) jest w zakresie sposobu ustalania kursu sprzeczna z dobrymi obyczajami oraz w sposób rażący narusza interesy konsumentów.

Stwierdzenie abuzywności konkretnych postanowień umownych rodzi taki skutek, że postanowienia te nie wiążą konsumenta *ex tunc* i *ex lege*, zaś zgodnie z art. 385¹ § 2 k.c., strony są związane umową w pozostałym zakresie. Sąd podzielił stanowisko TSUE wyrażone w wyroku z dnia 14 czerwca 2012 r. w sprawie C-618/18, w orzeczeniu z dnia 30 kwietnia 2014 r. w sprawie C-26/13 Sąd uznał, że w niniejszej sprawie, brak jest jednak odpowiednich przepisów dyspozytywnych określających zasady waloryzacji walutowej w umowach kredytu bankowego. Jednocześnie umowa może obowiązywać bez mechanizmu waloryzacji, gdyż po wyeliminowaniu z niej abuzywnych postanowień dotyczących waloryzacji zawiera nadal wszystkie przedmiotowo istotne elementy umowy kredytu. - przedmiotowy kredyt jest kredytem złotowym — kwota kredytu wyrażona została w walucie polskiej. Umowa kredytu bez mechanizmu waloryzacji nie jest kontraktem z luką, lecz jest jedynie umową bez waloryzacji świadczeń stron. Bez klauzul indeksacyjnych możliwe jest ustalenie wysokości zobowiązań banku i kredytobiorców - w świetle treści pozostałym postanowień umownych. Skoro luka w sensie prawnym w ogóle nie występuje to nie ma potrzeby jej uzupełniania. Nie zachodzi więc jak wskazał Sąd potrzeba poszukiwania innych skutków przedmiotowej czynności prawnej niż te, które wynikają z treści tej czynności, w brzmieniu po wyeliminowaniu z niej wyżej wskazanych bezskutecznych klauzul umownych.

Umowa po wyeliminowaniu klauzul abuzywnych z jej treści spełnia wszystkie przesłanki umowy kredytowej wskazane w art. 69 ust. 2 Prawa bankowego.

W takiej sytuacji umowa kredytu pozostaje umową kredytu bez mechanizmu waloryzacji, co powoduje, że faktycznie mamy do czynienia z kredytem złotowym, ze zmiennym oprocentowaniem, na które składa się suma obowiązującej stawki procentowej.

Sąd podkreślił, że w orzecznictwie przyjmuje się, że wobec zamieszczenia w umowie klauzuli abuzywnej i powstania skutków odmiennych od zamierzonych przez strony, nie zwalnia to Sądu z obowiązku zastosowania bezwzględnie wiążącego przepisu art. 385¹ § 1 k.c. i stwierdzenia tejże abuzywności. Jeżeli nawet ekonomicznym skutkiem wyroku będzie uzyskanie przez powodów kredytu na warunkach korzystniejszych, co do niektórych parametrów, od występujących na rynku (aktualnie niższe jest oprocentowanie oparte na stawce LIBOR niż według stawki WIBOR), to skutek ten jest spowodowany zamieszczeniem w umowie przez bank klauzul sprzecznych z prawem. Niedopuszczalne jest ignorowanie tej sprzeczności ze względu na interes ekonomiczny banku (zob. uzasadnienie uchwały składu 7 sędziów SN z 06.03.1992 r., III CZP 141/91, OSNC 1992/6/90).

Zdaniem Sądu uwzględnienie żądania powodów nie spowoduje zmiany charakteru prawnego umowy. Przedmiotowa umowa zawierać będzie nadal wszystkie przedmiotowo istotne elementy umowy kredytu bankowego określone w art. 69 Prawa bankowego. Treść i cel takiej umowy nie będą sprzeczne z ustawą, właściwością tego stosunku prawnego ani zasadami współżycia społecznego. Stwierdzenie bezskuteczności klauzuli abuzywnej zawsze stanowi ingerencję w postanowienia umowy i kształtuje zobowiązanie odmienne - w większym lub mniejszym zakresie - niż wynikające z brzmienia umowy. Ingerencja ta jest wszakże wyraźnie dopuszczona przez ustawodawcę.

Sąd zaznaczył, że ocena postanowień umowy w kontekście abuzywności jest dokonywana na datę podpisania umowy. Zatem późniejsze zmiany umowy, regulaminu, jak również następcze zmiany przepisów prawa pozostają bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z 04.04.2019r., III CSK 159/17).

W konsekwencji jak wskazał Sąd należało przyjąć, że za okres objęty żądaniem pozwu, tj. od dnia 18 kwietnia 2008 r. do dnia 10 kwietnia 2018 r., powodowie faktycznie uiszcili na rzecz pozwanego kwotę 193.286,88 zł. Wyliczoną przez biegłą sumę z tytułu wyeliminowania z umowy klauzul indeksacyjnych tj. kwotę 117.896,13 zł należy odjąć od kwoty faktycznie uiszczonej tj. od 193.286,88 zł, co daje wynik 75.390,75 zł, jako nadpłata dokonana przez powodów na rzecz pozwanego bez podstawy prawnej.

Jako, że powodowie w pozwie domagali się zasądzenia kwoty głównej roszczenia w wysokości 58.711,29 zł, świadczenie do tej kwoty jako nienależnie spełnione na rzecz pozwanego podlega zwrotowi na rzecz powodów na podstawie art. 405 k.c. w związku z art. 410 § 2 k.c.

Sąd podkreślił, że powodowie jako dysponenti praw wynikających z umowy nie przewidywali skutku w postaci nieważności całego stosunku prawnego. Wobec treści żądania pozwu i jego podstawy faktycznej, należało zasądzić na rzecz powodów dochodzoną kwotę, jako świadczenie nienależne wskutek wyeliminowania z umowy w/w niedozwolonych postanowień umownych.

W zakresie roszczenia ubocznego, Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 481 § 1 k.c. Sąd uwzględnił w całości roszczenie odsetkowe powodów. Mając na względzie fakt, że na etapie przedsądowym strona powodowa pismem z dnia 20 marca 2018 r. wezwała do zapłaty stronę pozwaną, wyznaczając termin do zwrotu należności do dnia 31 marca 2018 r., należało przyjąć, że pozwany w dniu wniesienia pozwu tj. w dniu 27 kwietnia 2018 r. bez wątplienia wiedział już o roszczeniu powodów. Pierwszy dzień roszczenia odsetkowego Sąd wyznaczył zatem na dzień 27 kwietnia 2018 r., zgodnie z żądaniem pozwu.

Nie podzielono zarzutu przedawnienia roszczenia powodów, zgłoszonego przez pozwanego. Powodowie domagają się od pozwanego zwrotu należności za okres od dnia 18 kwietnia 2008 r. do dnia 10 kwietnia 2018 r. Termin przedawnienia roszczeń opartych na twierdzeniu o ich spełnieniu bez podstawy prawnej podlega regułom przepisu art.

118 k.c. Dnia 10 kwietnia 2018 r. termin przedawnienia takich roszczeń wynosił 10 lat. Ustawa z dnia 13 kwietnia 2018r. o zmianie ustawy -Kodeks Cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 1104) zmieniła brzmienie przepisu art. 118 k.c. wprowadzając sześcioletni termin przedawnienia. Jednocześnie w przepisach przejściowych tej Ustawy w art. 5 ust. 3 wskazano „do przysługujących konsumentowi roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych, których terminy przedawnienia są określone w art. 118 k.c. i art. 125 § 1 k.c. ustawy zmienionej w art. 1 (Kodeks Cywilny), stosuje się przepisy ustawy zmienionej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym”. Uwzględniając zatem, że w dniu wejścia w życie opisanej ostatnio ustawy, tj. 09.07.2018r. roszczenie powodów nie uległo jeszcze przedawnieniu, stosuje się dotychczasowy termin przedawnienia, czyli 10 - letni liczony od końca roku kalendarzowego, w którym roszczenie stało się wymagalne. Spłata pierwszej raty kapitałowo odsetkowej nastąpiła w dniu 10.06.2008r. Uwzględniając datę wytoczenia powództwa - 27.04.2018r., roszczenie powodów nie uległo przedawnieniu.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.. Koszty procesu po stronie powodowej wyniosły 8.400,00 zł, a w tym: opłata sądowa od pozwu w kwocie 1.000 zł, wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w osobie adwokata w kwocie 5.400 złotych (§ 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz. U. z 2015 r., poz. 1800, t.j.) oraz zaliczka na wynagrodzenie biegłego w kwocie 2.000 zł.

W punkcie III Wyroku Sąd nakazał pobrać od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie kwotę 1.488,80 zł tytułem wydatków wyłożonych tymczasowo ze Skarbu Państwa na sporządzenie opinii przez biegłą na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 98 § 1 k.p.c.

Apelację od wyroku złożył pozwany wydany w sprawie o sygn. akt VI C 951/19 wyrok zaskarżając w całości,

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy:

- ***art. 233 § 1 k.p.c.*** poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów i dokonanie w kluczowych dla rozstrzygnięcia sprawy kwestiach wewnętrznie sprzecznych ustaleń faktycznych (logicznie się wykluczających) oraz wyciągnięcie wewnętrznie sprzecznych wniosków z przeprowadzonej analizy (logicznie ze sobą sprzecznych) oraz dokonanie ocen sprzecznych ze zgromadzonym materiałem dowodowym, ***tj. uznanie, iż powodowie wykazali wysokość dochodzonego roszczenia w sytuacji, gdy w sprawie nie wykazano faktów jakiegokolwiek spłaty kredytu, a także uzależnionego od spłaty i sformułowanego roszczenia o zasądzenie kwot z tytułu tzw. odfrankowienia,***
- ***art. 233 § 1 k.p.c.*** poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów i dokonanie w kluczowych dla rozstrzygnięcia sprawy kwestiach wewnętrznie sprzecznych ustaleń faktycznych (logicznie się wykluczających) oraz wyciągnięcie wewnętrznie sprzecznych wniosków z przeprowadzonej analizy (logicznie ze sobą sprzecznych) oraz dokonanie ocen sprzecznych ze zgromadzonym materiałem dowodowym, tj:

° poczynienie przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych niemających oparcia w materiale dowodowym mając w szczególności na uwadze, że Sąd nie dokonał żadnych ustaleń, które przemawiałyby za przyjęciem, że § 1 ust. 3A, § 7 i § 11 ust. 5 umowy kredytowej, nie zostały indywidualnie uzgodnione z uwagi na nieświadomość kredytobiorcy co do mechanizmu waloryzacji, w sytuacji gdy takie ustalenia z powodem bank przeprowadził, co jest spójne z wnioskiem kredytowym, w którym konsument dobrowolnie wyraził chęć zawarcia umowy kredytu Złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej,

° pominięcie niezbędnej do rozstrzygnięcia, istotnej części materiału dowodowego, a w szczególności: zeznań powodów w zakresie w jakim zeznali, że bank przedstawił im propozycję kredytu złotówkowego przez zawarciem

umowy kredytowej z opcją waloryzacji walutą obcą, poinformowania powodów o ryzyku kursowym, przedstawienia powodowi symulacji kształtowania się rat spłaty, zapoznania się z warunkami umowy oraz Regulaminem umowy; dowodu z dokumentów „Oświadczenia dla kredytów i pożyczek hipotecznych (kredyt walutowy)” z dnia 11.03.2008 r; wniosku o przystąpieniu do długu z dnia 28.04.10 i zawartego w nim oświadczenia powódki o poinformowaniu o ryzyku kursowym i jego zmienności oraz oświadczenia zawartego w § 29 ust. 1 umowy kredytowej, z których to dowodów wynikają istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności, tj. fakt zrozumienia i akceptacji zasad przeliczania należności według kursu publikowanego w tabelach kursowych pozwanego, a które to naruszenie doprowadziło do stwierdzenia, iż sporne postanowienie umowne podlegało ocenie pod kątem abuzywności, podczas gdy z powołanych okoliczności wynika, że § 1 ust. 3A, § 7 i § 11 ust. 5 umowy został uzgodniony z powodem, a więc Sąd I instancji w ogóle nie był uprawniony do ich oceny pod kątem abuzywności (art. 385¹ § 1 i 3 k.c.),

° poprzez uznanie, że powodowie zostali nakłonieni do zawarcia umowy waloryzowanej w CHF przez doradcę finansowego,

° poprzez uznanie, że powodowie choć wyrazili zgodę na indeksację to sam jej sposób nie został z nimi indywidualnie uzgodniony,

° poprzez uznanie, że zapisy odnoszące się do tabeli kursowej banku zostały powodom narzucone,

° poprzez przyjęcie, że strony związały się wzorcem umownym, podczas gdy strony związały się umową, która odpowiadała na potrzeby powodów

° poprzez uznanie, że samo zróżnicowanie pomiędzy kursem kupna i sprzedaży stosowanym dla określenia wysokości kapitału kredytu, a następnie wysokości spłaty uznać należy za sprzeczne z dobrymi obyczajami, a równocześnie rażąco naruszające interesy konsumenta,

° poprzez uznanie, że pozwana uczestniczyła w spłacie kredytu od samego początku zawarcia umowy i tym samym bank był względem niej bezpodstawnie wzbogacony o całość dochodzonej pozwem kwoty,

podczas gdy w rzeczywistości stan faktyczny przedstawia się inaczej niż to ustalił Sąd Rejonowy, bowiem powodowie na rozprawie w dniu 03.07.2019 r. będąc przesłuchani w charakterze strony zeznali:

- 00:07:37 - 00:14:27 Wszystko dookoła brali kredyt w CHF. Ze względów finansowych nie braliśmy nic innego pod uwagę. Była duża różnica między kredytem w PLN i kredytem w CHF. Myślę, że różnica raty mogła wynosić nawet 800 złotych
- 00:15:06 - 00:21:40 Na pewnym etapie było spotkanie i przedstawicielka pokazała nam kilka ofert i zapytała, która według nas jest ofertą najlepszą. Były wtedy pozakrywane nazwy banków. Zobaczyliśmy, co wychodzi drożej co taniej, my pokazaliśmy, która oferta jest dla nas najlepsza, okazało się, że to była oferta (...).
- 00:15:06 - 00:21:40 Dostaliśmy symulację z zakresu brania kredytu w PLN, a kredytu w CHF Była to ogólna symulacja ile po 30 latach będziemy płacić.
- 00:21:40 - 00:24:18 Miałem kilka wątpliwości co do postanowień w umowie. Zaznaczaliśmy z małżonką różne punkty, niejasne dla nas kwestie. Później rozmawiałem z panią w (...), co oznaczają te punkty.
- 00:24:55 - 00:31:19 Po za umową otrzymałem dodatkowe dokumenty typu regulamin.
- 00:39:08 - 00:41:51 Zapoznałem się z treścią regulaminu. Jeśli coś budziło moje wątpliwości, to były one rozwiewane podczas spotkania z doradcą.
- 00:44:15 - 00:46:35 Pamiętam, że miałam do podpisania oświadczenie o zapoznaniu się z ryzykiem walutowym, regulamin, być może jeszcze inne dokumenty.

- 00:44:15 - 00:46:36 Ja przystąpiłam do umowy po ślubie. (...) Zanim przystąpiłam do umowy raty szły z konta męża, ale dokładali do tego też moi rodzice, to było w formie darowizny dla mnie i męża.
- 00:46:44 - 00:53:31 Mąż jak zaciągał kredyt to w (...) również byłam obecna, od początku wiedziałam, jakie są warunki zawierania kredytu. (...) Spłata szła z konta męża, ja tego nigdy nie pilnowałam. Czasem pieniądze na konto męża szły z mojego konta, albo moich rodziców. 6 czerwca 2009 roku wzięliśmy ślub,

a także podczas gdy zgromadzony materiał dowodowy w postaci dokumentów prowadzi do odmiennych wniosków.

naruszenie prawa materialnego:

art. 385¹ § 1 k.c. poprzez błędne zastosowanie i przyjęcie, że kwestionowane postanowienie umowy kształtuje obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza jego interesy, podczas gdy sporne postanowienie umowne § 1 ust. 3A, § 7, § 11 ust. 5 nie ma takiego charakteru, a w szczególności przez:

° przyjęcie niewłaściwej interpretacji przesłanki sprzeczności z dobrymi obyczajami polegającej na uznaniu, że pozostawienie jednej ze stron możliwości ustalenia wysokości kursu, od którego zależy wysokość zobowiązania, w każdej sytuacji narusza interes konsumenta i to w sposób kwalifikowany, bo rażąco,

° błędną wykładnię przesłanek zawartych w przepisie poprzez pominięcie w uzasadnieniu przesłanki rażącego naruszenia interesów powoda lub też poprzez zrównanie jej treści z kryterium sprzeczności z dobrymi obyczajami w sytuacji, gdy przy ocenie klauzul niedozwolonych należy oddzielnie badać kwestię sprzeczności z dobrymi obyczajami oraz oddzielnie rażące naruszenie interesów konsumentów, zaś uzasadnienie wyroku nie wyczerpuje wszystkich wymaganych ustawą znamion uprawniających do przyjęcia, że postanowienia dotyczące waloryzacji kredytu były abuzywne,

° poprzez błędne uznanie, że pozwany bank wyznaczając kursy waluty CHF w Tabeli kursowej- banku nie doznawał żadnych formalnych ograniczeń, nadto, że bank miał pełną dowolność w kształtowaniu zobowiązań powodów,

° poprzez błędne uznanie, że kredytobiorca został pozbawiony możliwości weryfikacji kursu waluty przez co konsument narażony jest na brak bezpieczeństwa i możliwości przewidzenia skutków umowy,

° przez błędne uznanie, że powodowie nie byli poinformowani o tym, że bank kształtuje kurs CHF w Tabeli kursowej,

° przez błędne uznanie, że powodom nie przedstawiono informacji o ryzyku kursowym

art. 385² k.c. w zw. z art. 385¹ § 1 k.c. poprzez pominięcie, przy ocenie zgodności spornego postanowienia z dobrymi obyczajami szeregu okoliczności mających miejsce w dacie zawarcia umowy kredytu przez strony i dokonanie tej oceny w oderwaniu od tych okoliczności, co jest charakterystyczne dla kontroli abstrakcyjnej klauzuli dokonywanej w postępowaniu o uznanie postanowień wzorca umowy za abuzywne, nie zaś dla kontroli incydentalnej,

art. 384 par. 1 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c. poprzez błędne wskazanie, że strony związane są wzorcem umownym a nie umową, co zdaniem pozwanego przekłada się na ustalenie przez Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy stanu faktycznego w sprawie, bowiem wprowadzenie klauzul umownych do umowy nastąpiło za zgodą powoda,

art. 65 § 1 k.c. w zw. art. 385¹ § 1 i art. 385² k.c. przez zaniechanie ustalenia treści łączącego strony stosunku zobowiązaniowego i w związku z tym pominięcie zgodnego zamiaru stron, który obejmował udzielenie kredytu waloryzowanego do waluty CHF przy zachowaniu w mocy pozostałych postanowień umownych dotyczących mechanizmu waloryzacji, które to z kolei nie prowadziły do dowolności po stronie banku w ustalaniu kursu sprzedaży CHF, a także pominięcie zgodnego zamiaru stron w zakresie ustalonego oprocentowania kredytu wg stawki LIBOR 3M CHF przy założeniu kredytu waloryzowanego do waluty obcej, co w obliczu uznania przez Sąd I Instancji abuzywności klauzuli waloryzacyjnej i związanym z nią sposobem wyliczania kursu w konsekwencji doprowadziło do udzielenia

kredytu strictly Złotowego z zachowaniem dotychczasowego oprocentowania, czym Sąd I instancji doprowadził w sposób niedozwolony do przekształcenia umowy w kredyt złotówkowy,

art. 65 § 2 k.c. w zw. z art. 358 § 2 k.c. poprzez błędną wykładnię oświadczeń woli stron i nie zastosowanie przepisu dyspozytywnego w miejsce tzw. kursu tabelowego, które to zastosowanie jest aprobowane przez TSUE, bowiem strony umówiły się na kredyt w CHF, co bezspornie wynika z całokształtu procesu kontrakcyjnego mającego odzwierciedlenie w dokumentach zebranych w toku procesu, strony umówiły się na kredyt waloryzowany CHF, co wynika choćby z nagłówka umowy, umówiły się na ryzyko kursowe, umówiły się na raty w CHF, stąd Sąd Rejonowy w razie stwierdzenia abuzywności klauzuli waloryzacyjnej i klauzuli spreadowej mógł i powinien poszukiwać innego miernika, aby zrekonstruować wolę stron,

art. 385¹ § 1 k. c. w zw. z art. 385² k. c. w zw. z art. 22¹ k. c. poprzez ich błędną wykładnię i uznanie, że przepis art. 385¹ § 1 k. c. stanowi wyraz paternalistycznej ochrony przyznanej konsumentowi jako stronie umowy zawartej z przedsiębiorcą w taki sposób, iż konsument nie jest obowiązany do wykazania żadnej, chociażby elementarnej staranności, przy podejmowaniu decyzji o wstąpieniu w relację kontraktową z przedsiębiorcą,

art. 111 ust. 1 pkt 4 Prawa bankowego w zw. z art. 385¹ §1 k.c. poprzez błędne przyjęcie, że do rażącego naruszenia interesów konsumenta dochodzi w sytuacji tworzenia przez bank samodzielnie kursów publikowanych przez bank w tabeli kursowej,

art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. poprzez przyjęcie, iż świadczenie spełnione przez powoda jako nadpłacone jest świadczeniem nienależnym.

Apelujący wniósł o :

- 1) zmianę zaskarżonego orzeczenia i oddalenie powództwa w całości oraz zmianę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania za I instancję a w konsekwencji zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego za II instancję
- 2) rozpoznanie sprawy na rozprawie.

Powodowie w odpowiedzi na apelację wnieśli o jej oddalenie oraz o zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania

Mając na uwadze treść art. 387 § 2¹ k.p.c. w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. (Dz.U.2019.1469) Sąd Okręgowy nie uzupełniając postępowania dowodowego i nie uzupełniając ustaleń faktycznych zważył co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i jako taka nie mogła doprowadzić do zmiany lub uchylenia zaskarżonego wyroku, który odpowiada prawu. W związku z treścią art. 387 § 2¹ pkt 1 k.p.c. Sąd Okręgowy wskazuje, że w pełni podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne Sądu I instancji, jako prawidłowo osadzone w zgromadzonym materiale dowodowym, jak też dokonane na ich podstawie rozważania prawne, znajdujące oparcie w obowiązujących regulacjach normatywnych.

Za nieuzasadnione Sąd Okręgowy uznaje zarzuty naruszenia prawa procesowego.

Strona powodowa udowodniła i zasadność i wysokość swojego roszczenia. Wobec abuzywności spornych postanowień umownych dotyczących przeliczania kredytu według kursu z tabeli kursowej banku, należało je wyeliminować z umowy, na skutek zaś tego wyeliminowane zostały mechanizmy waloryzacji kredytu kursem CHF określone umową. Skoro zaś nie ma podstaw do zastąpienia ich innymi to kredyt pozbawiony został mechanizmu waloryzacji.

Tak jak wskazuje się w odpowiedzi na apelację zarzut niewykazania spłaty kredytu jest całkowicie nieuzasadniony. Pozwany nie kwestionował ani faktu zawarcia umowy z powodami, a także nie zaprzeczał, iż zgodnie z wyliczeniami przedstawionymi w opinii biegłego, za okres objęty żądaniem pozwu, tj. od dnia 18 kwietnia 2008 r. do dnia 10 kwietnia 2018 r., powodowie faktycznie uiszcili na rzecz pozwanego kwotę 193.286,88 zł, jak również nie kwestionował wyliczonej sumy z tytułu wyeliminowania z umowy klauzul indeksacyjnych tj. 117.896,13 zł i uzyskanej kwoty nadpłaty - 75.390,75 zł, dokonanej przez powodów na rzecz pozwanego bez podstawy prawnej. Pozwany nie twierdził, że nie otrzymał od powodów lub nie pobrał środków z ich konta na podstawie umowy bądź też że pobrał je w innej wysokości (obowiązek zaś taki wynika z art. 3 k.p.c.). Konsekwencją powyższego jest jak słusznie akcentują powodowie, że istnienie zobowiązania, termin spłaty poszczególnych rat oraz fakt ich terminowej i ciągłej spłaty przez powodów pozostają poza sporem i nie wymagały dalszego dowodzenia.

Podobnie pozwany odnosząc się do błędnej oceny zeznań powodów oraz pozostałych dowodów nie wskazuje, które z ustaleń dokonane zostały błędnie i jakie ustalenia na podstawie dowodów winny zostać dokonane, polemizując w ramach zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c. z prawidłowymi ustaleniami Sądu pierwszej instancji, a w zasadzie z dokonaną oceną prawną.

Sąd Okręgowy w całości podziela ocenę prawną dokonaną przez Sąd Rejonowy odnoszącą się do wykazania przesłanek roszczenia powodów. Konstrukcja oprocentowania kredytu oparta o stawkę referencyjną LIBOR3M nie wyklucza możliwości uznania abuzywności postanowień waloryzacyjnych. Sąd Rejonowy uwzględnił wszystkie istotne dla rozstrzygnięcia okoliczności i dał temu wyraz w prawidłowo sporządzonym uzasadnieniu.

W przedmiotowej sprawie, brak jest odpowiednich przepisów dyspozytywnych określających zasady waloryzacji walutowej w umowach kredytu bankowego. Jednocześnie umowa może obowiązywać bez mechanizmu waloryzacji, gdyż po wyeliminowaniu z niej abuzywnych postanowień dotyczących waloryzacji zawiera nadal wszystkie przedmiotowo istotne elementy umowy kredytu. Nie występuje tu żadna, wymagająca uzupełnienia luka w zakresie przeliczania świadczenia wyrażonego w walucie obcej na walutę polską ponieważ przedmiotowy kredyt jest kredytem złotowym - kwota kredytu wyrażona została w walucie polskiej. Tak jak wskazał to Sąd Rejonowy, umowa kredytu bez mechanizmu waloryzacji nie jest kontraktem z luką, lecz jest jedynie umową bez waloryzacji świadczeń stron. Bez klauzul indeksacyjnych możliwe jest ustalenie wysokości zobowiązań banku i kredytobiorców - w świetle treści pozostałych-ważnych postanowień umownych. Nie zachodzi potrzeba poszukiwania innych skutków przedmiotowej czynności prawnej niż te, które wynikają z treści tej czynności, w brzmieniu po wyeliminowaniu z niej wyżej wskazanych bezskutecznych klauzul umownych.

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej w świetle art. 233 § 1 k.p.c. oceny materiału dowodowego opierając się na dowodach, które były istotne z punktu widzenia rozstrzygnięcia. Sąd Rejonowy pominął natomiast te dowody, które były nieistotne i uzasadnił tę ocenę. Sąd Okręgowy podziela stanowisko, że dowody odnoszące się do stosowanych przez pozwanego zasad wyznaczania kursów walutowych, zasad wyznaczania kursów i spreadów walutowych oraz udostępnienia kredytobiorcom przez pozwanego bank możliwości spłaty kredytu bezpośrednio w walucie waloryzacji, stosowanych przez pozwanego tabelach kursowych pozwanego banku- pozostawały bez znaczenia dla rozstrzygnięcia.

Należy podkreślić, że skuteczność postanowień umowy w kontekście oceny niedozwolonego charakteru na gruncie dyrektywy 93/13/EWG, ocenia się z chwili zawarcia umowy, a nie według okoliczności wykonywania (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2018 r., sygn. akt III CZP 29/17, OSNC 2019, z. 1, poz. 2).

Art. 385⁽¹⁾ i n. k.c. stanowią instrument kontroli treści umowy (stosunku prawnego), nie zaś tego, w jaki sposób jest bądź ma być ona przez strony wykonywana. Zgodnie z art. 4 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.Urz.UE. L Nr 95 z 21 kwietnia 1993 r.) - w brzmieniu uwzględniającym sprostowanie do dyrektywy 93/13 z 13 października 2016 r. (Dz.Urz.UE. L Nr 276 z 13 października 2016 r.) - "Nie naruszając przepisów art. 7, nieuczciwy charakter warunków umowy jest określany z uwzględnieniem rodzaju towarów lub usług, których umowa dotyczy i z odniesieniem, w momencie zawarcia umowy, do wszelkich okoliczności związanych z zawarciem umowy oraz do innych warunków tej umowy lub

innej umowy, od której ta jest zależna". Oznacza to, że "oceny nieuczciwego charakteru warunku umownego należy dokonywać w odniesieniu do momentu zawarcia danej umowy, z uwzględnieniem ogółu okoliczności, które mogły być znane przedsiębiorcy w owym momencie i mogły mieć wpływ na późniejsze jej wykonanie" (wyrok TSUE z 13 listopada 2017 r. w sprawie C-186/16, R. A. i in. przeciwko (...) SA, pkt 58). W postanowieniu z 11 czerwca 2015 r., C-602/13, w sprawie (...) SA przeciwko F. Q. U. (...) S. G. (ECLI:EU:C:2017:703) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej stwierdził, że okoliczność, iż oceniane postanowienie nie zostało wykonane, nie może wykluczyć - per se - ustalenia, że powoduje znaczącą nierównowagę między prawami i obowiązkami stron wynikającymi z umowy na niekorzyść konsumenta (pkt 53). Z kolei w wyroku z 26 stycznia 2017 r., C-421/14, w sprawie (...) SA przeciwko J. G. (ECLI:EU:C:2017:60), Trybunał wskazał, że kompetencje sądu związane ze stwierdzeniem nieuczciwego charakteru postanowienia nie mogą - ze względu na konieczność zagwarantowania skutku odstrasżającego wskazanego w art. 7 dyrektywy 93/13/EWG - zależeć od faktycznego stosowania lub niestosowania tego postanowienia. Wprawdzie ocena ta dotyczyła samych skutków uznania postanowienia za niedozwolone (zastosowania sankcji) - jednak potwierdza implícite, że samo niezastosowanie klauzuli ze szkodą dla konsumenta nie wyłącza możliwości uznania go za abuzywne (pkt 73). Trybunał uznał, że dyrektywę 93/13 należy interpretować w ten sposób, że jeżeli sąd krajowy stwierdzi "nieuczciwy" charakter - w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13 - warunku umowy uzgodnionego z konsumentem przez przedsiębiorcę, okoliczność, że warunek ten nie został wykonany, nie stoi jako taka na przeszkodzie temu, by sąd krajowy wyciągnął wszelkie konsekwencje wynikające z "nieuczciwego" charakteru tego warunku (zob. podobnie postanowienie z 11 czerwca 2015 r., B.V. A., C-602/13, EU:C:2015:397, pkt 50, 54).

Wszelkie wobec powyższego zarzuty apelacji odnoszące się do faktycznego, rynkowego kształtowania kursów walut - nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie.

Sąd Okręgowy nie podziela oceny apelującego co do wadliwej oceny zeznań powodów złożonych w charakterze strony. Apelujący tej oceny nie podważył tzn. nie wykazał aby była ona nielogiczna, sprzeczna z doświadczeniem życiowym czy też aby pozostawała w sprzeczności z pozostałymi dowodami. Z materiału dowodowego wynika jednoznacznie, że bank nie dochował obowiązku szczególnej staranności, jeżeli chodzi o pouczenia o ryzyku kursowym. Znajomość pojęć spreadu, ryzyka kursowego oraz różnic pomiędzy kursem kupna i kursem sprzedaży oraz świadomość zmiany kursów walut, nie świadczy o tym, że Bank wypełnił obowiązki informacyjne względem powodów. W aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wskazuje się na konieczność szczególnej staranności Banku przy stosowaniu w wieloletniej umowie mechanizmu działania kursowego (por. np. wyroki SN z 29.10.2019 r., IV CSK 309/18, z dnia 27.11.2019 r., II CSK 438/19, z dnia 16.03.2018 IV CSK 250/17, 9.01.2019 r. I CSK 736/17; wyrok TSUE z 10.06.2021 r., C-776/19). Ważne jest wyraźne wskazanie niebezpieczeństw wiążących się z oferowanym kredytem, tak aby konsument miał pełne rozeznanie co do skutków ekonomicznych. Obowiązek informacyjny powinien zostać wykonany w sposób uwidaczniający konsumentowi, że zaciągnięcie tego rodzaju kredytu niesie w sobie poważne ryzyko, a jego zaakceptowanie może rodzić powinność zwrotu kwoty wielokrotnie wyższej od pożyczonej mimo dokonywania regularnie spłat. Konsument musi mieć pełną orientację odnośnie transakcji, zostać poinformowany o kontekście gospodarczym mogącym wpłynąć na zmiany kursów wymiany walut, o sposobie kształtowania się kursów w szerszym horyzoncie czasowym z uwzględnieniem historycznych danych.

Apelujący akcentuje, iż powódka przystąpiła do umowy w okresie późniejszym co winno zostać uwzględnione przez Sąd, tym niemniej nie wskazuje jakie korzystne dla apelującego wnioski mają wypływać z tego zarzutu. Niesporne było, że powódka brała udział w wyborze oferty banku, a następnie także z jej udziałem - zanim jeszcze formalnie przystąpiła do umowy i długu -, dokonywane były spłaty kredytu. Odpowiedzialność powodów względem banku ma charakter solidarny.

Jeżeli chodzi o wykazanie przesłanki rażącego naruszenia interesów konsumentów Sąd Okręgowy wskazuje, że w pełni podziela pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2019 r., V CSK 347/18, zgodnie z którym:

1. Postanowienia umowy lub wzorca, ustalone jednostronnie przez bank, i przyznające mu uprawnienie do jednostronnego, samodzielnego ustalania kursu kupna i sprzedaży CHF w stosunku do PLN bez wskazania reguł

kształtowania tego kursu stanowią postanowienia naruszające dobre obyczaje, godzą bowiem w istotę równowagi kontraktowej stron.

2. Rażąco naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków wynikających z umowy na jego niekorzyść, skutkującą niekorzystnym ukształtowaniem jego sytuacji ekonomicznej oraz jego nierzetelnym traktowaniem. Sąd dokonując oceny przesłanki rażącego naruszenia interesu konsumenta powinien ponadto mieć na uwadze narzucony przez przedsiębiorcę mechanizm kontraktowy kształtowania praw i obowiązków kredytobiorcy z uwzględnieniem ryzyka, na jakie został narażony zawierając umowę obejmującą postanowienie abuzywne umożliwiające bankowi jednostronne ustalanie i kształtowanie w toku wykonywania umowy kursu walutowego. Bez znaczenia jest przy tym to, czy i w jaki sposób umowa jest wykonywana. Nie można bowiem tracić z pola widzenia faktu, iż zgodnie z art. 385² k.c., oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny. Zdarzenia późniejsze nie mogą w związku z tym determinować wniosków co do tego, czy, w jakim zakresie i z jakiego powodu postanowienie umowy zawartej z konsumentem ma charakter niedozwolony.

3. Odwołanie do kursów walut zawartych w „tabeli kursów” banku oznacza naruszenie równorzędności stron umowy przez nierównomierne rozłożenie uprawnień i obowiązków między partnerami stosunku obligacyjnego. Ukształtowane jednostronnie w umowie kredytowej w drodze postanowienia zaczerpniętego z wzorca umowy przez bank uprawnienie do ustalania kursu waluty nie może być dowolne, tj. nie doznawać żadnych ograniczeń w postaci skonkretyzowanych, obiektywnych kryteriów zmian stosowanych kursów walutowych. Należy je ocenić jako element treści umowy skutkujący nierównomiernym rozkładem praw i obowiązków stron umowy kredytowej, prowadzący do naruszenia interesów konsumenta, w tym przede wszystkim interesu ekonomicznego, odpowiadającego wysokości poszczególnych rat kredytu. W tym zakresie istotne znaczenie należy także przypisać wymaganiu właściwej przejrzystości i jasności postanowienia umownego, czyli odpowiedzi na pytanie, czy zawarta umowa wskazuje w sposób jednoznaczny powody i specyfikę mechanizmu przeliczania waluty, tak by konsument mógł przewidzieć, na podstawie transparentnych i zrozumiałych kryteriów, wynikające dla niego z tego faktu konsekwencje ekonomiczne.

Sąd Odwoławczy nie podziela zarzutu naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 328 § 2 k.p.c. (aktualnie art. 327¹ k.p.c.) Uzasadnienie Sądu I Instancji zawiera wszystkie wymagane elementy, a orzeczenie poddaje się kontroli instancyjnej.

Do prawidłowych ustaleń faktycznych Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy zastosował przepisy materialne.

Sąd Rejonowy nie naruszył prawa materialnego, art. 111 ust 1pkt. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. prawo bankowe art.385⁽¹⁾ i ⁽²⁾k.c., art. 65 k.c., art. 358 k.c. Należy podkreślić, że brak związania konsumenta niedozwolonym postanowieniem, o którym mowa w art. 385⁽¹⁾ § 1 zd. 1 k.c., oznacza, iż nie wywołuje ono skutków prawnych od samego początku i z mocy samego prawa, chyba że konsument następnie udzieli "świadomej, wyraźnej i wolnej zgody" na to postanowienie i w ten sposób jednostronnie przywróci mu skuteczność (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18 i tam przywołane wcześniejsze orzecznictwo). Z art. 385⁽¹⁾ § 2 k.c. wynika zaś, że jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. W szczególności oznacza to, że w odniesieniu do skutków eliminacji niedozwolonych postanowień umownych art. 58 § 3 k.c. nie ma zastosowania, a to, czy bez klauzuli uznanej za abuzywną strony (przede wszystkim przedsiębiorca) zawarłyby umowę jest w zasadzie irrelevantne (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18). Rozwiązanie to pozostaje w zgodzie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, z którego wynika, że po wyeliminowaniu klauzul abuzywnych umowa powinna "w zasadzie nadal obowiązywać, bez jakiegokolwiek zmiany innej niż wynikająca z uchylenia nieuczciwych warunków, o ile takie dalsze obowiązywanie umowy jest prawnie możliwe zgodnie z zasadami prawa wewnętrznego" (zob. wyroki z dnia 14 czerwca 2012 r. w sprawie C-618/10, B. E. de (...) SA przeciwko J. C. C., pkt 66 - 69, z dnia 30 maja 2013 r., w sprawie C-488/11, D. F. (...) M. G. przeciwko J. B., pkt 57, 60, z dnia 21 stycznia

2015 r. w połączonych sprawach C-482/13, C-484/13, C-485/13 i C-487/13, U. B. i C., pkt 28, z dnia 21 kwietnia 2016 r. w sprawie C-377/14, E. G. R., H. R. przeciwko F. a.s., ECLI:EU:C:2016:283, pkt 97, z dnia 26 stycznia 2017 r. w sprawie C-421/14, (...) SA przeciwko J. G., ECLI:EU:C:2017:60, pkt 71, z dnia 3 października 2019 r. w sprawie C-260/18, K. D. i J. D. przeciwko (...) Bank (...), pkt 39-40, por. uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r., III CZP 17/15 i z dnia 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2017 r., II CSK 803/16, z dnia 24 października 2018 r., II CSK 632/17, nie publ. i z dnia 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18, Wyrok SN z 30.06.2020 r., III CSK 343/17).

Wobec bezskuteczność postanowień abuzywnych pominięta zostaje zasada przeliczania rat kredytu według kursu sprzedaży CHF z dnia spłaty każdej z rat. Postanowienia odnoszące się do oprocentowania nie mają charakteru niedozwolonego co oznacza, że w tym zakresie pozostają w mocy. Skutek taki jest wbrew zarzutom dopuszczalny i jest konsekwencją zastosowania przez bank postanowień abuzywnych.

W odniesieniu do zarzutów naruszenia art. 385¹ § 1 k.c., w zw. z art. 385² k.c. Sąd Okręgowy wypowiedział się powyżej. Wskazane przepisy zostały zastosowane w sposób prawidłowy. Zaakcentować należy, że w sprawie niniejszej nie zostało wykazane aby powodowie mieli wpływ na ustalenie treści wzorca, zastosowanego przez bank. Zaakceptowanie zaproponowanych warunków umowy nie stanowi o ich indywidualnym uzgodnieniu.

Nieuzasadniony jest zarzut naruszenia przez Sąd I instancji dyspozycji art. 65 § 1 k.c. Tak jak wyczerpująco wyjaśnił to Sąd Rejonowy nie jest możliwe wypełnianie "luk" w postaci klauzul waloryzacji rat kredytu, powstałych w wyniku uznania niektórych postanowień umownych za abuzywne, poprzez stosowane odpowiednio uregulowania zawarte w krajowym porządku prawnym. Intencją powodów było uzyskanie finansowania inwestycji, której koszt wyrażony był w złotych polskich. Celem umowy kredytowej było zatem uzyskanie przez powodów finansowania w złotych polskich. Wprowadzony do umowy mechanizm indeksacyjny miał zaś jedynie na celu uzyskanie przez powodów pozornie korzystniejszych zasad tego finansowania, poprzez zastosowanie parametrów oprocentowania tego kredytu właściwych dla mniej podatnej na zjawiska dewaluacyjne waluty - franka szwajcarskiego. Skutkiem przyjęcia takiego rozwiązania było jednak jednocześnie wprowadzenie do obrotu waluty indeksacyjnej. Jak wskazuje się słusznie w odpowiedzi na apelację pozostaje to jednak bez wpływu na cel umowy (art. 65 § 2 k.c.), którym było uzyskanie przez powodów finansowania inwestycji w złotych polskich; cel ten określono w umowie kredytu i był nim zakup mieszkania i inne związane z tym koszty.

Bank w przedmiotowej sprawie nie wykazał aby Powodowie wiedzieli, że nie są zobowiązani do świadczenia. Nie ulega wątpliwości, iż Powodowie spełniali świadczenia w celu uniknięcia przymusu ze strony banku, a ponadto należy zauważyć, że Bank pobierał środki pieniężne w oparciu o upoważnienie pochodzące od Powodów, nie wymagające ich odrębnej dyspozycji.

Roszczenie pozwu wobec wykazania zasadności i wysokości znajdowało podstawę w przepisach o bezpodstawnym wzbogaceniu (art. 405 i nast. k.c.). Sąd I instancji szeroko uzasadnił zastosowanie tych przepisów, a Sąd Odwoławczy w pełni tę ocenę podziela.

Podniesiony w postępowaniu apelacyjnym ewentualnie zarzut zatrzymania jest bezzasadny z tego tylko względu, że w sprawie - wobec dyspozycji powodów oraz wskazanej podstawy faktycznej pozwu - nie stwierdzono nieważności umowy łączącej strony, uznając, że ta obowiązuje z wyłączeniem postanowień niedozwolonych. Przepisy art. 496 k.c. i 497 k.c. nie znajdują więc zastosowania.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy dzieląc ocenę powództwa dokonaną przez Sąd Rejonowy, po rozpoznaniu apelacji w zakresie zaskarżenia, uznaje apelację za bezzasadną i jako taką podlegającą oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania w instancji odwoławczej orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności

adwokackie. Na zasądzone od pozwanego na rzecz powodów koszty postępowania składa się koszt zastępstwa prawnego w instancji odwoławczej w kwocie 2700 zł.